

BIJEN.

ET heeft een heelen tijd geduurd, voordat men wist welken grooten invloed de bijen hadden op de bevruchting der bloemen. Van de geleerden is wel de groote Darwin de eerste geweest, die overtuigende bewijzen daarvoor gebracht heeft. Hij plantte honderd Klaverplanten, die hij met een fijn gaas overdekte, zoodat wel lucht, licht en regen konden toetreden, maar waardoor de bijen werden afgehouden. Daarnaast plantte hij honderd andere Klaverplanten die niet gedekt werden. Natuurlijk werden in den bloeitijd de bloemen druk bevolgen door bijen en het gevolg was dat hij van de gedekte planten slechts enkele zaadkorrels oogstte, waartegen de ongedekte groote hoeveelheden opbrachten.

Het volgende jaar bleek, dat het zaad van de geleekte planten voor het grootste gedeelte geen kiemkracht had. Dat komt omdat die bloemen met hun eigen stuifmeel bevrucht waren en de anderen het stuifmeel van vreemde planten hadden ontvangen, wat overeenkomst met bloedverversching bij de dieren.

Voor vele jaren hadden kolonisten in Australië groote boomgaarden van vruchtboomen aangelegd. Maar hoewel ze prachtig opgroeiden en ieder jaar getooid waren met een schat van bloemen, kwamen er bijna geen vruchten aan. Eenigen hadden reeds besloten de boomen weer om te hakken, om er dan iets anders te planten, toen er een Duitsche kolonist kwam die eenige bijenkorven medebracht. Hij kwam juist in den bloeitijd en de bijen verzamelden op de bloemen een schat van honing. Maar tot groote verbazing zetten alle boomen zóóveel vrucht aan, dat de takken gestut moesten worden om het breken te voorkomen. Toevallig kwam een geleerde in de kolonie en toen die daarvan hoorde, wist hij direct, dat dat de bijen gedaan hadden. Het bleek hem tevens, dat in het dal, waarin de kolonie lag, in den bloeitijd een warme, vochtige lucht hing, waardoor het stuifmeel kleverig werd en dus niet op de stampers kon vallen. Toen werd de bijenteelt enorm uitgebreid en thans behoort Australië tot de rijkste vruchtenlanden.

Nu is Australië wel wat ver weg en zal misschien menigeen de zaak wel betwijfelen, maar ik heb nog een voorbeeld in ons eigen land. In het dorp Eijsden in Limburg bestonden groote kersenboomgaarden, die echter bijna niets opbrachten. Toen was er een onderwijzer, die als zijn meening te kennen gaf, dat er misschien iets met de bloemen niet in orde was en dat zij kunstmatig bevrucht moesten worden. Men nam een bloeienden tak van een boom en strooide het stuifmeel der bloemen op een tak van een boom, die van den eersten een heel eind verwijderd stond¹⁾. Het gevolg was, dat de bestoven tak een zeer groot aantal kersen voortbracht en daarmede was bewezen dat aan de bevruchting iets haperde.

Omdat nu niet alle boomen op die manier behandeld kunnen worden, kwam men op de gedachte, om bijen onder de boomen te zetten en toen dat gedaan was, hadden de menschen meer kersen in dat eene jaar, dan in dertig of meer jaren, dat de boomen al bestaan hadden. Toen werd van de zaak nog meer werk gemaakt en werd vastgesteld, dat de meeste boomen »zelfsteriel» waren, d.w.z. dat de bloemen zich niet met hun eigen stuifmeel konden bevruchten, maar dat van andere boomen moesten hebben. Toen dat vastgesteld was, werd alle mogelijke moeite gedaan, er zooveel mogelijk bijenhouders heen te lokken. Men maakte voor dezen bijzonder gunstige bepalingen. Waar zij anders overal 5 of 10 cts. staangeld moesten betalen, kregen zij hier van de kersenboomgaardeigenaren voor ieder bijenvolk een premie van 10 cts en wie het grootste aantal volken bracht kreeg bovendien nog een gratificatie van 10 gulden. Bovendien werden de bijen gratis van het station of boot naar de standplaatsen gebracht, zoodat de imkers niets dan voordeel hadden. Ik heb indertijd de heele beschrijving gelezen in het maandschrift der Vereeniging ter bevordering van Bijenteelt en als ik mij niet vergis, had een persoon van een grooten boom 1234 kilo kersen geoogst.

¹⁾ En tot een andere kersen-soort behoorde. RED.

Zoo gaat het nu met allerlei bloemen. Daar de bijen over het heele lichaam behaard zijn, zitten zij altijd vol met stuifmeel, dat zij bij het zoeken naar honing onbewust op de stampers brengen en zoo doende de bloemen bevruchten.

Als wij nu in aanmerking nemen welk een voordeel het is, als zij "appelen, peren, perziken, abrikozen, alle soorten bessen en frambozen bevruchten, komen wij tot een enorm winstcijfer.

Het is ook vastgesteld dat de bevruchtingen der bijen een groot gedeelte onzer planten voor degeneratie, dat is ondergang, behoed hebben, omdat zij steeds stuifmeel van vreemde bloemen overbrengen en men daarbij goed moet begrijpen, dat de bevruchting met eigen stuifmeel in zeer veel gevallen niets uitwerkt.

Als slot wil ik nog even aan de lezers en lezeressen, die misschien bijen willen gaan houden, iets ter geruststelling zeggen. Als men met bijen begint, wordt men natuurlijk af en toe gestoken, er zal dan steeds een opzwellingsvolgen. Als dat echter eenigen tijd geduurd heeft wordt men »immunus« d. w. z. dat er na de steken geen opzwellingsvolgt. De bijen kunnen mij steken in de lippen, op de oogen, neus of ooren, en nooit zal er eenige zwelling volgen. De pijn is zoo erg niet en men kan dit heel goed verdragen.

Gaarne wil ik aan belangstellenden verdere inlichtingen geven en wel geheel belangloos. Brieven onder motto »Bijenman« aan de redactie komen steeds in mijn bezit.

BIJENMAN.

MIJN NESTEN VAN 1916 VAN DE KLEI VAN DE RIJNDELTA.

»Navita de ventis, de tauris narrat arator«.

ET gebied, waar deze nesten gevonden zijn, strekt zich uit van Leiden in het Oosten tot de duinen in het Westen, zoodat de geestgronden er ook nog onder vallen. De noordgrens wordt gevormd door de gemeente Warmond, de zuidgrens door den Rijn. »De klei van de Rijndelta« is een van de tien geologische deelen, waarin de heer Jac. P. Thijsse ons land verdeelt. (Zie *Het Vogelboekje* achterin).

Toen ik het stuk in *D. L. N.* (16 Maart en 1 April 1916) van Jan Verwey getiteld: »De vogels van Noordwijk« las, vond ik dat zoo aardig, dat ik besloot in 1916 een lijst te maken van de broedvogels uit mijn buurt, tevens aangespoord door den heer Thijsse, waar hij in *Het Vogelboekje* schrijft, dat hij zulke lijsten altijd zeer dankbaar ontvangt.

Deze 409 nesten heb ik geenszins alle zelf gevonden, ja, nog niet eens de helft, maar alle nesten, op een twee dozijn na ongeveer, heb ik zelf gecontroleerd, om toch maar vooral zeker van mijn zaak te zijn, en dat vordert veel tijd. Bij die twee dozijn heb ik vertrouwd op waarneming van anderen.

Verreweg het meest hebben we gezocht op griendgrond en minder in bosch en weiland. Dit hangt samen met het feit, dat we slechts op weinige terreinen permissie hadden, om te komen en dan konden we wel ongemerkt een griend afzoeken, maar niet een wei, al haalden we geen kwajongensstreken uit. Dit is natuurlijk van invloed geweest op het aantal van mijn weinesten, waardoor ik o. a. verklaar, dat we slechts 1 veldleeuwerik, 2 graspiepers, 1 tureluur, 1 grutto gevonden hebben. Het aantal kievitsnesten valt nog al mee (19).

De nesten van huismusch en spreuuw heb ik niet meegerekend, daar ieder daarvan zooveel kan krijgen, als hij zelf wil en omdat dat langzamerhand vervelend begon te worden. Ik heb uitgerekend, dat ik met die er bij ongeveer 200 nesten meer zou hebben. Twee jongens, die veel liefde voor vogels hebben, haalden op één dag op één dak 72 musschen- en spreuuwennesten uit en lieten mij de eieren zien, 112 in getal! Dit gebeurde 3 Mei in den jare 1916!